

"הארץ": אצלנו מפרסמים יותר

"הארץ" עותר לבג"ץ נגד החלטת משרד הפנים להוציא מרשימת העיתונים שמתפרסמות בהם מודעות תכנון: סקר TGI אינו קובע חשיפה לתכנים; "ישראל פוסט", שהחליף אותנו, אינו עיתון יומי ותפוצתו מוגבלת

אורן פריקו | 31.07.2014

וצאת עיתון "הארץ" בע"מ עתרה לבג"ץ נגד החלטת משרד הפנים להוציא את העיתון מרשימת שלושת העיתונים היומיים הנפוצים ולהחליפו ב"ישראל פוסט".

לפני שלושה חודשים החליט שר הפנים גדעון סער **לעדכן את רשימת שלושת העיתונים הנפוצים**, כך שבמקום שתכלול את "ידיעות אחרונות", "מעריב" ו"הארץ", תכלול מעתה את "ידיעות אחרונות", "ישראל היום" ו"ישראל פוסט". להחלטה זו משמעות כלכלית בעלת משקל עבור "הארץ", שכן לפי חוק התכנון והבנייה, יש חובה לפרסם הליכי תכנון שונים בשלושת העיתונים הנפוצים. שווי המודעות לפרסום הליכי תכנון עומד על **עשרות מיליוני שקלים מדי שנה**.

אלי עזר (צילום: משה שי)

משרד הפנים מסר עם ההודעה על השינוי כי "בעקבות פניות חוזרות ונשנות של העיתונים 'ישראל פוסט' ו'ישראל היום', הוחלט לעדכן את רשימת העיתונים היומיים הנפוצים, לראשונה מאז 2005. "במצב דהיום", נמסר, "ההודעות השונות שנקבעה לגביהן חובה לפרסמן בעיתון נפוץ – על מנת להבטיח את הבאתן באופן המיטבי ביותר לידיעת הציבור – מתפרסמות בעיתונים אשר אינם, לכל הדעות, בין שלושת העיתונים הנפוצים בישראל, תוך סיכול תכלית החקיקה".

השינוי התבצע לאחר קבלת נתוני סקר TGI, ש"הינו המחקר המקיף ביותר בתחום התקשורת, הכולל גם ממדים השוואתיים וממנו ניתן ללמוד על נתוני החשיפה לעיתונות", לשון הודעת משרד הפנים.

לפני כחודש, בעקבות החלטת משרד הפנים, הגיש "הארץ", באמצעות עורכי-הדין זאב ליאונד ואלון נדב, עתירה לבג"ץ ובה דרש לשנות את ההחלטה כך ש"הארץ" יכלל ברשימה במקום "ישראל פוסט". "החלטת שר הפנים, בכל הכבוד הראוי, אינה יכולה לעמוד במבחן הביקורת השיפוטית", טענו באי-כוחו של "הארץ". "ההחלטה מנוגדת לדין, ניתנה בחריגה מסמכות, והינה בלתי סבירה באופן קיצוני".

בחוק התכנון והבנייה נקבע כי על השר לקבוע את רשימת העיתונים הנפוצים לאחר היוועצות עם "האיגוד המייצג את רוב המפרסמים במדינה". בהודעת משרד הפנים נמסר כי התייעץ עם איגוד השיווק הישראלי, ו"במסגרת הליך ההתייעצות הובהר על-ידי איגוד השיווק הישראלי כי הם אינם עורכים כיום סקרים, אולם למיטב ידיעתם המפרסמים מסתמכים בתמהיל המדיה שלהם על סקרי TGI, המבוצעים על-ידי חברת קנטאר".

"הארץ": "ברור כי 'דפדוף' של שתי דקות בלבד, כשלעצמו,

"בהחלטת כב' השר אין שמץ פירוט, מי באיגוד השווק הישראלי מסר את המידע; על איזה מפרסמים מדובר; כיצד נקבע תמהיל המדיה; ואיך מחלקים המפרסמים את המודעות בשיקוליהם לקביעת תמהיל המדיה בין העיתונים",

נטען בעתירה.

**אינו יכול לשמש אבן בוחן
בלעדית למבחן המהותי של
מידת חשיפת המידע לציבור"**

באי-כוחו של "הארץ" אף טוענים נגד עצם הסתמכותו של השר סער על נתוני סקר TGI. בעתירה מוזכר כי החשיפה לעיתונים נמדדת בסקר על זה סמך השאלה "באיזה מהעיתונים והמגזינים הבאים יצא לך לקרוא, לדפדף או לעיין לפחות 2 דקות בתקופה האחרונה?". בהמשך נטען כך: "על-ידי אימוץ תשובה אחת מכלל שאלות הסקר, נתן כב' השר העדפה בולטת להפצה רוויה של עיתונים המחולקים חינם, במוקדים שונים, המעצימה את החשיפה לשם המותג על פני החשיפה לתוכני העיתון. [...] בחרו כי 'דפדוף' של שתי דקות בלבד, כשלעצמו, אינו יכול לשמש אבן בוחן בלעדית למבחן המהותי של מידת חשיפת המידע לציבור".

בעתירה מובעת ביקורת גם על החלטת השר להסתמך על נתוני סקר TGI באשר לחשיפה לעיתונים בימים ראשון עד חמישי בלבד, תוך התעלמות מנתוני החשיפה לעיתונים בסופי-השבוע.

"אילו שר הפנים היה ממלא כהלכה אחר חובת ההיוועצות הקבועה בחוק, ומבקש מן המפרסמים או מאיגוד השיווק הישראלי את תמהילי המדיה, ולמצער מבצע כהלכה את הליך איסוף הנתונים בטרם קבלת החלטתו, ובוחן כיצד ובאיזה אופן המפרסמים מסתמכים בתמהילי המדיה שלהם על סקרי TGI, על בחירת מקום הפרסום, הוא היה מגלה כי עיתון 'הארץ' מוביל, הלכה למעשה, בפער ניכר, על 'ישראל פוסט', לפחות בכמות הפרסום של מודעות בכלל, ובכמות המודעות המגיעות ממשרד פרסום בפרט".

לעתירה צורפה טבלה המשווה את מספרי ושווי המודעות שרכשו משרדי הפרסום הגדולים ב"הארץ" וב"ישראל פוסט" על סמך נתוני חברת יפעת בקרת פרסום בשנת 2013 ובתחילת 2014.

מחיר ב-\$	גודל/יחידות	מופעים	שנה	זכיון	משרד פרסום
\$6,836,673	35735.5	645	2013	עיתון - הארץ	MCCANN ERICKSON
\$1,254,054	23487.38	179	2013	עיתון - ישראל פוסט	MCCANN ERICKSON
\$7,477,766	36625.83	586	2013	עיתון - הארץ	אדלר חומסקי & ורשבסקי
\$311,630	5559.375	37	2013	עיתון - ישראל פוסט	אדלר חומסקי & ורשבסקי
\$8,014,931	35481.03	498	2013	עיתון - הארץ	באומן בר-ריבנאי
\$81,504	1282.96	16	2013	עיתון - ישראל פוסט	באומן בר-ריבנאי
\$9,033,374	49954.13	625	2013	עיתון - הארץ	גליקמן נטלר סמסוטוב
\$116,666	1886.25	19	2013	עיתון - ישראל פוסט	גליקמן נטלר סמסוטוב
\$7,907,092	40436.93	674	2013	עיתון - הארץ	יהושע TBWA
\$762,004	10177.83	167	2013	עיתון - ישראל פוסט	יהושע TBWA
\$1,537,961	8217.41	139	2014	עיתון - הארץ	MCCANN ERICKSON
\$350,020	6047.4	49	2014	עיתון - ישראל פוסט	MCCANN ERICKSON
\$3,007,036	17282.33	192	2014	עיתון - הארץ	אדלר חומסקי & ורשבסקי
\$198,209	3046.875	25	2014	עיתון - ישראל פוסט	אדלר חומסקי & ורשבסקי
\$1,740,537	7395.23	107	2014	עיתון - הארץ	באומן בר-ריבנאי
\$27,791	421.875	5	2014	עיתון - ישראל פוסט	באומן בר-ריבנאי
\$3,456,858	21728.51	249	2014	עיתון - הארץ	גליקמן נטלר סמסוטוב
\$40,513	853.125	4	2014	עיתון - ישראל פוסט	גליקמן נטלר סמסוטוב
\$2,385,226	12195.99	176	2014	עיתון - הארץ	יהושע TBWA
\$347,253	4773.75	71	2014	עיתון - ישראל פוסט	יהושע TBWA

טבלה נוספת שצורפה לעתירה משווה בין היקפי הפרסום ב"דיעות אחרונות", "ישראל היום", "הארץ" ו"ישראל פוסט".

"הממצאים האמפיריים, המצביעים, באופן בולט, על היקף הפרסום בעיתון 'הארץ', הגבוה פי כמה מזה של 'ישראל פוסט', מדברים בעד עצמם, משליכים על אפקטיביות הפרסום וממחישים את חוסר הסבירות באי-בדיקת ממצאים אמפיריים אלו לצורך קביעת מידת הנפוצות של העיתונים", נטען בעתירה.

כמו כן טוענים באי-כוחו של "הארץ" כי אין לראות ב"ישראל פוסט" עיתון יומי, כפי שמחייב החוק, משום שהוא יוצא לאור בימים ראשון

פרסום באינצ'יים בשנת 2014 (בתקופה שמתחילת השנה)			פרסום באינצ'יים בשנת 2013			זכיון
סה"כ	סוף שבוע	אמצע שבוע	סה"כ	סוף שבוע	אמצע שבוע	
402,625	161,667	240,958	1,424,194	471,308	952,886	ידיעות אחרונות
432,065	133,627	298,438	1,160,983	334,624	826,359	ישראל היום
348,085	144,928	203,157	1,035,319	372,278	663,041	הארץ
177,265	לא מופץ	177,265	557,036	לא מופץ	557,036	ישראל פוסט

עד חמישי בלבד, ואינו מתפרסם בימי שישי וערבי חג. משרד הפנים התייחס לכך בהודעה שפירסם וציין כי "לעניין זה, ובוודאי בשים לב לשינויים המהותיים שחלו במשק העבודה במדינת ישראל על רקע המעבר לשבוע עבודה של חמישה ימים, לא מתחייבת פרשנות כאמור להוראות המחוקק וניתן לראות את המונח 'עיתון יומי' כחל גם על עיתון שמתפרסם בימי העבודה ואינו מתפרסם ביום שישי". אולם ב"הארץ" עומדים על כך ש"ישראל פוסט" אינו יכול להיחשב "עיתון יומי".

מחלק עיתונים של ה"ישראל פוסט" (צילום: שוקי טאוסגי)

"הפרשנות האמורה", נטען בעתירה, "לא רק שחורגת מלשון החוק, אלא אף חוטאת לתכליתו, כפי שהגדיר אותה השר עצמו בהחלטתו – לפרש את המונח 'נפוץ' על בסיס מבחן מהותי של מידת חשיפת המידע לציבור – ולו מהטעם שדווקא בימי ו' ובסוף השבוע בכלל, מידת החשיפה של הציבור והזמן המוקדש לקריאה גדלים באופן ניכר". לפי באי-כוחו של "הארץ", העיתון מופץ בסופי-השבוע במספר כפול מאשר בימי חול.

לפי "הארץ", אין להכליל את "ישראל פוסט" ברשימת העיתונים היומיים הנפוצים ביותר במדינה גם משום שלהבדיל מ"הארץ", העיתון אינו מופץ בכל המדינה "ונעדר כליל מערים רבות בצפון הארץ ובדרומה". בין היתר מוזכר בעתירה כי לא ניתן להשיג את "ישראל פוסט" מדרום לבאר-שבע, בצפת, בקריית-שמונה או מטולה, ברמת-הגולן ובהתנחלויות שבאזורי יהודה ושומרון. "בעוד שכל החפץ בכך יכול לרכוש מנוי ל'הארץ', והעיתון יסופק לו בכל יעד במדינה (ממטולה עד אילת, מקצרין לאריאל), הרי שהזמינות לעיתוני 'ישראל פוסט' מוגבלת למקומות החלוקה הרוויה בלבד, וכשמערך מנויים לא קיים בכלל", נכתב בעתירה.

בג"ץ 4465/14

עוד על "הארץ" נגד גדעון סער ו"ישראל פוסט"

מכה ל"הארץ", עידוד לחינמונים

לראשונה מאז 2005 עודכנה רשימת "העיתונים הנפוצים". את "מעריב" ו"הארץ" החליפו "ישראל היום" ו"ישראל פוסט"; "ידיעות אחרונות" נותר ברשימה; להיכללות ברשימה משמעות כלכלית בהקשר של פרסום מודעות ממשלתיות; העדכון לא נסמך על נתוני תפוצה, אלא על נתוני חשיפה של סקר TGI

כתב "העין השביעית" | 30.04.2014

כל עיתון צריך מרפסת

מי מקבל עשרות מיליוני שקלים מדי שנה עבור "פרסום מנדטורי"? העיתונים. מי מטרפד כל ניסיון לעבור לפרסום מקוון, שהוא יעיל וזול יותר? המו"לים. מי משלם? אנחנו

אורן פריסקו | 04.02.2010